

ProjeCenter

www.ProjeCenter.ir

📷 | @projehcenter

👉 | @projehcenter_ir

...

فهرست مطالب

موضوع	صفحه
۱- مقدمه	۱
۲- تاریخچه پرداخت یارانه	۳
۲-۱- تاریخچه پرداخت یارانه در ایران	۳
۲-۲- تاریخچه پرداخت یارانه در جهان	۴
۳- هدف از پرداخت یارانه	۵
۳-۱- تخصیص بهینه منابع	۶
۳-۲- ثبات اقتصادی	۷
۳-۳- توزیع عادلانه درآمد	۷
۴- بررسی میزان کارایی یارانه پرداختی برای حامل های انرژی	۸
۵- مواردی که مشمول یارانه می گردند	۱۰
۵-۱- کالاهای حیاتی و استراتژیک	۱۰
۵-۲- صنایع نوپا	۱۱
۵-۳- کالاهای عمومی (Free-Rider Problem)	۱۱
۵-۴- صنایع با هزینه ثابت بالا	۱۱
۵-۵- صنایع راکد	۱۲
۶- یارانه پرداتی به حامل های انرژی در هر یک از بخش ها	۱۲
۷- طبقه بندی یارانه در حسابهای ملی	۱۲
۸- روش های پرداخت یارانه	۱۳
۸-۱- روش های پرداخت یارانه از نظر مصرف کنندگان یارانه	۱۵

- ۱-۱-۸- یارانه در جهت حمایت از مصرف کننده (اعمال سیاست سقف قیمت)..... ۱۵
- ۲-۱-۸- یارانه در جهت حمایت از تولید کننده (اعمال سیاست کف قیمت) ۱۵
- ۲-۸- روش های توزیع یارانه ۱۶
- ۱-۲-۸- سیستم سند هزینه یا رسید ۱۶
- ۲-۲-۸- سیستم یارانه همه یا هیچ ۱۷
- ۳-۲-۸- توزیع براساس کوپن ۱۷
- ۴-۲-۸- توزیع براساس صف ۲۰
- ۳-۸- روش های پرداخت یارانه از نظر مشمول یارانه بر واحد یا بهاء کالا ۲۵
- ۱-۳-۸- پرداخت یارانه بر واحد کالا ۲۵
- ۲-۳-۸- یارانه بر بهاء کالا ۲۵

۱- مقدمه

انسان های اولیه برای تغذیه خود از حیوانات و گیاهان استفاده می نمودند. آنها آتش را برای گرم کردن تعداد انسان ها و میزان منابع طبیعی در تعاون قرار داشت لذا انسان ها از نظر تهیه مواد غذایی و انرژی مورد نیاز مشکلی نداشتند.

پس از قرن هجدهم و با شروع انقلاب صنعتی تولید کننده از مصرف کننده جدا شده و پدیده ای بنام تولید انبوه ایجاد گردید. بدین ترتیب بیکباره میزان رفاه افزایش یافت و به تبع آن جمعیت شروع به ازدیاد نمود. جمعیت فوق تبدیل به بازار مصرف تولید کنندگان گردید. برای تولید در سطح انبوه نیاز به انرژی و منابع فراوان بود. بدین ترتیب همزمان با پیشرفت های فوق منابع جدید انرژی مانند نفت و گاز کشف گردید و به سرعت میادین نفتی افزایش یافت. لذا انرژی تبدیل به یکی از نیازهای اساسی و اولیه افراد گردید.

در علم اقتصاد توصیه می شود برای ایجاد عدالت اجتماعی همه افراد از حداقل رفاه برخوردار شوند. بدین ترتیب می بایست همه افراد بتوانند نیازهای اولیه خود را برطرف نمایند. لذا معمولاً در تمام کشورها نسبت به کالاهای اساسی یارانه پرداخت می شود. با توجه به توضیحات ارائه شده با وقوع انقلاب صنعتی، انرژی به یک کالای اساسی تبدیل گردید. بدین ترتیب در اکثر کشورهای جهان برای ایجاد عدالت اجتماعی انرژی مشمول یارانه گردید. (البته میزان آن در کشورهای مختلف متفاوت می باشد).

در کشور ما نیز انرژی به عنوان یک کالای اساسی محسوب می گردد و مشمول یارانه نیز می باشد. با توجه به پایین بودن قیمت انرژی میزان مصرف آن بشدت افزایش یافته است و بدلیل محدودیت انرژی های فسیلی قیمت آن در سطح جهانی افزایش داشته است. بدین ترتیب دولت برای پوشش شکاف بین قیمت تمام شده و قیمت فروش انرژی به مصرف کنندگان هزینه بسیار زیادی به عنوان یارانه می پردازد که این امر موجب بروز مشکلات فراوانی در اقتصاد کشور گردیده است.

متأسفانه برخلاف تعریف ارائه شده برای یارانه در رابطه با انرژی یارانه پرداخت شده عادلانه به افراد نیازمند یارانه ارائه نمی گردد. بدین ترتیب علاوه بر اینکه هزینه زیادی توسط دولت پرداخت می گردد، اهداف اولیه پرداخت یارانه نیز برآورده نمی شود و همچنین به علت قیمت پایین انرژی میزان مصرف آن بشدت افزایش یافته و این امر موجب بروز مشکلاتی همچون آلودگی محیط زیست گردیده است.

در چند سال اخیر دولت بدنبال تخصیص هدفمند یارانه می باشد. بدین منظور در این پایان نامه سعی می شود سیستم فعلی پرداخت یارانه انرژی مورد بررسی قرار گرفته و با توجه به مشکلات آن، روش جدیدی برای پرداخت یارانه انرژی پیشنهاد گردد. سپس روش پیشنهادی با استفاده از تکنیک سیستم در استامیک مدل شده و تاثیر روش فوق بر روی پارامترهای کلان اقتصادی مورد بررسی قرار گیرد.

۲- تاریخچه پرداخت یارانه

در ادامه تاریخچه پرداخت یارانه در ایران و سایر کشورهای جهان مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۲-۱- تاریخچه پرداخت یارانه در ایران

در دوران صفویه نوعی تخفیف های مالیاتی و در دوران قاجار سیاست هایی در جهت توسعه زراعت که در آن دادن ران و مساعده به مستاجر پیش بینی شده بود را می توان از نخستین جهت گیری های حمایتی دولت دانست.

دخالت مستقیم دولت در عرضه و تقاضا مربوط به سال ۱۳۱۱ می شود که در آن زمان دولت اقدام به ساخت سیلو نموده و گندم های کشاورزان را به قیمتی بالاتر از قیمت بازار خریداری نمود. کل میزان پرداخت یارانه دولت بابت تفاوت خرید و فروش کالاهای اساسی تا سال ۱۳۵۱ معادل ۱۶۶۸ میلیون ریال بوده است. که این مقدار تنها حدود ۱/۴ درصد یارانه در سال ۱۳۵۴ می باشد. چرا که همزمان با افزایش قیمت نفت، درآمد عمومی افزایش یافت و به تبع آن تقاضا برای مصرف زیاد گردید.

با توجه به عدم وجود مراکز صنعتی و صنایع زیر بنایی، دولت اقدام به واردات کالاهای اساسی نمود که این امر موجب زیان بسیاری از کشاورزان گردید. لذا دولت محصولات آنها را به قیمتی بالاتر از قیمت بازار خریداری نمود. در همین راستا به منظور تمرکز امور مربوط به پرداخت یارانه در مرداد ماه ۱۳۵۳ دولت اقدام به تاسیس و تشکیل صندوقی بنام «صندوق حمایت از مصرف کننده» نمود.